

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 188

Maribor, petek 21. avgusta 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefona
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglas po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

SVETOVNI PRVAK DR. ALJEHIN, BOGOLJUBOV, NIEMCOVIČ IN VSI OSTALI VELEMOJSTRI ŽE NA BLEDU. — PRVO SREČANJE MLAJŠE GENERACIJE S STAREJŠO.

LJUBLJANA, 21. avgusta. V nedeljo, dne 22. t. m. se prične na Bledu mednarodni šahovski turnir, ki ga bo vodil dunajski strokovnjak Hans Kmoch. Razen Capab'ance in Rubinsteina so zastopani na turnirju najznamenitejši šahovski mojstri sedanosti, med njimi tudi svetovni šahovski prvak dr. Aljehin, Bogoljubov in Niemcovič. Po turnirjih v Londonu in na Semmeringu je to največji turnir v Evropi in obenem še tem pomembnejši, ker se bodo topot prvič pomerili mladi šahovski mojstri s starejšo generacijo.

Turnirja se udeležijo sledeči velemojstri

in mojstri: Aljehin (bi bo zastopal francosko šahovsko zvezo), Niemcovič (Danska), Bogoljubov (Nemčija), dr. Vidmar (Jugoslavija), dr. Tartakower (Francija), Maroczy (Madžarska), Flohr (Českoslovaška), Kashan (Zedinjene države), prof. Astaloš (Jugoslavija), Stolz (Švedska), Colle (Belgija), dr. Kostić (Jugoslavija) in Vasia Pirc iz Maribora. Na Bled so že prispeli dopisniki vseh večjih inozemskih listov, med njimi tudi šahovski pisatelj Mises iz Leipziga. Nagrade znašajo skupno 200.000 Din.

Podaljšanje moratorija?

WASHINGTON, 21. avgusta. Ameriški parlamentarni krogi so napravi priporočili baselskega odbora bančnikov, da naj se podaljšajo Nemčiji kratkoročni krediti za nadaljnjih šest mesecev, zaenkrat skrajno rezervirani. Kljub temu pa se splošno smatra, da predsednik Hoover sedaj teoretično proučuje možnost znižanja reparacijskih in vojnih dolgov in sicer sorazmerno po plačilni sposobnosti posameznih držav, ki prihajajo pri tem v poštev.

Angleški konservativci proti povišanju davkov

LONDON, 21. avgusta. Na včerajšnji seji voditeljev delavske, konservativne in liberalne stranke so izrazili konservativci svoje pomisleke proti morebitnemu povišanju davkov in se izrekli, da naj se doseže ravnotežje v državnem proračunu raje z varčevanjem. Po njihovem mnenju se more položaj izboljšati le tedaj, ako se z vso energijo ustavi dosedanje potratno razširjanje državnega denarja po sedanjih delavski vladi.

Španski protest pri Vatikanu

RIM, 21. avgusta. V vatikanskih krogih se zatrjuje, da je španska vlada izročila apostolskemu nunciju v Madridu protestno noto, v kateri odločno protestira proti tajni poslanici, katero je poslal kardinal Segura vsem španskim kardinalom, nadškofom in škofom. Kardinal Segura poziva namreč v svoji poslanici vse škofo, da naj prično najenergičnejšo akcijo proti nameri vlade, da se odvzame cerkvi njeno premoženje. Španska vlada zavrača odgovornost zato na Vatikan in ga opozarja pri tem tudi na posledice, ki bi mogle nastati radi tega.

Bankerot Cikaga

ČIKAGO, 21. avgusta. Župan namestila zapretili županski urad, ako ne bo država priskočila na pomoč mestu, ki mu grozi bankrot. Kakor se govori, je krog 20.000 občinskih nameščencev v nevarnosti, da dne 1. septembra ne bodo dobili več svojih prejemkov. Občinske blagajne so namreč popolnoma prazne in nimajo kritja niti za najnужnejše izdatke.

Znižanje zavezniških dolgov in reparacij

WASHINGTON, 21. avgusta. Vsi politični in finančni krogi se živahno bavijo z rezultati konference finančnih strokovnjakov v Baslu ter se strinjajo v tem, da se po poteku enoletnega Hoovervega moratorija plačevanje reparacij in dolgov gotovo ne bo vršilo več tako redno, kakor ponajbolj. Zato je potrebno, da se moratorij podaljša še za eno leto.

Važni sklepi naše občine

500.000 DIN ZA POHORSKO ŽELEZNICO. — TEMELJITA PREUREDITEV MESTNE PLINARNE.

Maribor, 21. avgusta.

Snoči se je vršilo nadaljevanje zadnjega četrtka prekinjene IV. redne seje mariborskega občinskega sveta. Sejo je otvoril nekaj minut po 6. uri g. župan dr. Juvan. Na dnevnem redu sta bili dve točki, ki sta vzbudili med mariborskim občinstvom veliko zanimanja, kakor že dolgo ne nobena občinska zadeva. Bil sta to vprašanja najetja posojila za moderniziranje mestne plinarne ter pristanek mestne občine na garancijo, odnosno posojilo 500.000 dinarjev za zgraditev Pohorske železnice.

Uvodoma je podal župan prezidijalno poročilo in poročal o krasnem poteku proslave 10letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Obenem s tem poročilom je odobril občinski svet način za izplačilo 500.000 Din, ki jih bo najelo Društvo za zaščito dece v svrhu povečanja Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju.

Na predlog g. župana sta bila delegirana v peti odsek na izpraznjena mesta občinska svetnika gg. dr. Mühleisen in Andrej Oset. V vprašanje obč. svetnika Oslaka, kako stoji akcija za najetje milijonskega posojila

za zgraditev 6 do 7 novih stanovanjskih hiš,

je odgovoril g. župan dr. Juvan, da je akcija v normalnem toku. Najetje posojila bo izvršeno pod običajnimi pogoji. Posojilo je bilo odobreno v občinskem svetu na seji 23. aprila ter takoj potem objavljeno na občinski deski, da se bi lahko proti njemu pritožili davkoplačevalci. Po enomesečnem razpisu je bila 21. maja odposlana na bansko upravo vloga, v kateri prosi občina, da naj banovina podpira in priporoči najetje tega posojila pri pristojnih ministrstvih v Beogradu. Med tem sta se pritožila proti posojilu Društvo hišnih posestnikov in Mariborski trgovski gremij. Zaradi tega se je zadeva zavlekla, vsekakor pa bo župan pri prvem posetu v Beogradu interveniral, da bo to posojilo čimprej odobreno.

Za četrti odsek je nato poročal obč. svetnik Pušenjak. Najpreje je prečital bilanco mestne plinarne in plinskega pododbora. Bilanca izkazuje za leto 1929 174.425 Din, za leto 1930 pa 299.551 Din. Zaradi nerentabilnosti plinarne so

zastarele naprave in izguba 35 odstotkov plina, dočim bi smela znašati ta v normalnih prilikah le 5 odstotkov. Na prošnjo pododseka je izdelal sloviti dunajski strokovnjak inž. Printzel

načrt za renoviranje plinarne,

ki bi postala zopet aktivna ter lahko iz svojih dohodkov odplačevala svoje dolge. Načrt predvideva za dva milijona novih investicij, za kar bo treba najeti dva milijona posojila. Predlog za najetje posojila je bil soglasno sprejet.

Potem je prečital referent bilanco mestnega električnega podjetja, ki je bilo v preteklem letu aktivno za 24.327 Din, ter se med vsemi mestnimi podjetji najlepše razvil. Omrežje se je znatno razširilo in izpopolnilo. Poročilo o električnem podjetju je občinski svet soglasno in z zadovoljstvom odobril.

Bilanca avtobusnega podjetja je bila tudi letos pasivna in sicer za 470.131 Din, tako da znaša skupna izguba, odkar obstoja to podjetje,

že preko 3 milijonov dinarjev.

Avtobusni odsek je mnogo razpravljal, kako naj bi se saniralo to podjetje ter je med drugim predlagal razne transakcije ter ukinitve plačevanja prispevka za mestne ceste. Ob tej priliki je priporočal obč. svetnik g. Petejan, da naj se uvede za lokalni promet zopet dinarska tarifa, ker se je izkazalo, da lokalni promet stalno pada.

Računski sklep mestnega gospodarstva za leto 1929. izkazuje 14.575.507 Din izdatkov in 15.603.604 Din dohodkov, tako da je znašal prebitok v imenovanem letu 1.028.690 dinarjev, kar je pripraviati temu, da so prinesli nekateri davki več, kakor je bilo predvideno v proračunu.

Nato se je razvila živahna debata o vprašanju prispevka mestne občine za zgraditev železnice na Pohorje. K zadevi je poročal župan, da je bilo v teku zadnjih dni podpisanih še za 270.000 novih deležev. Poleg tega so zagotovile še razne organizacije podpis 200.000 Din. Župan je toplo priporočil, da se to vprašanje definitivno reši, ker se bodo sicer dela zavlekla do spomladi. O poteku akcije za zgraditev Pohorske železnice je poročal nato obč. svetnik Oset, ki je s številskimi dokumentirali zanimanje ma-

Ljubljanski velesejem

Ljubljana v jeseni
„Kraljev dan“
29. VIII. - 9. IX. 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest, Kmetijstvo (mlekarnstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kunič, kmetijski stroji), Higijena, Novodobno gospodinjstvo, Pohoštvo — stanovanjska in hotelska oprema, Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesejma velike slavnosti »Kraljev teden«. Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festivali i. t. d.

Legitimacije po Din 30.— prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne »Putnika«, velesejski urad.

50 popusti na železnicah. Razstavišče obsega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb. Stanovanja preskrbljena!

riborske javnosti za to pereče vprašanje. Za njim je stavil g. Petejan posredovalni predlog, da naj garantira občina samo za plačevanje obresti od vsote 500.000, ki naj bi jo najela družba za zgraditev železnice na svoje ime. Podžupan dr. Lipold pa se je izrekel za prevzem jamstva pod pogojem, da se mesto vključi na drugo mesto. K zadevi so še govorili občinski svetniki dr. Mühleisen, Tavčar, inž. Dračar, Saboty in Ošlak.

Končno je bil sprejet posredovalni predlog, da prevzame mestna občina jamstvo za obrestovanje in amortiziranje polmilijonskega posojila,

ki ga najame »Pohorska železnica« pri kakem mariborskem denarnem zavodu in sicer pod pogojem, da bo to posojilo vključeno na drugem mestu, takoj za posojilom nemške družbe, ki kreditira dva in pol milijona za graditev železnice. Daje mora imeti mestna občina vedno enega zastopnika v nadzorstvenem svetu zadruge. Občina ne bo zahtevala od zadružnikov vplačila drugega deleža, če ne bi podjetje uspevalo. Posredovalni predlog je bil soglasno sprejet, kar pomenja zagotovitev akcije za gradnjo Pohorske železnice.

Po sprejetju tega sklepa se je vršila tajna seja.

Mark Twain — knjižovez.

Čeprav nimajo uradi v Zedinjenih državah navade, opravljati dosti pisarij in se zadovoljujejo pri zapisnikih samo z imeni, je vendar doživel sloviti ameriški humorist Mark Twain, da ga je ob neki priliki povprašal neki uradnik po poklicu, ko je sestavljal z njim zapisnik. Na vprašanje uradnika, kaj je njegov poklic, je odgovoril Mark Twain: »Avtor«. Uradniku je bila ta tujka nepoznana, tako da ga je nadalje pobaral, kaj se to pravi. »No, knjige delam,« mu je odgovoril Mark Twain. »Ah, kako ste domišljavi,« ga je zavrnil dobri uradnik, »pri nas pravimo ljudem, ki imajo posla s knjigami, čisto preprosto — knjižovezi.« V potrdilo te ugotovitve je vplisal uradnik v zapisnik kot poklic Marka Twaina knjižoveštvo.

Neka Parižanka se je silno trudila, da bi nekemu zamorskemu trgovcu v njegovem francoskem narečju raztolmačila svoje želje.

Trgovcu: »Prosim vas, draga gospa, ako ne znate pravilno francoski, saj govorim jaz tudi angleški in španski.«

Mariborski in dnevni drobiž

Ekonomija počitniške kolonije na Pohorju

13 kilometrov od Slov. Bistrice v bližini Sv. Martina na Pohorju je društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru zgradilo »Gozdno bivališče« za našo mladino. Od maja meseca do septembra vrvi življenje kot v čebelnjaku. V tem času se trikrat zmeni mladina, ki je pohitela na južno stran Pohorja, da se navžije zdravja, svetlobe in zraka v prostranih gozdovih. Po štiri tedne živijo v tem gorskem svetišču. Od solnčnega vzhoda do mraka je vsak dan mladina pod umnim nadzorstvom strokovnih moči in po točno določenem redu zaposlena z najrazličnejšimi igrami in izleti. Natančno se zasleduje vsak poedinec, kako mu prija bivanje v koloniji in koliko pridobi tedensko na teži. Okrog 120 žrebičkov je treba torej dnevno petkrat nasiti. Voziti vso hrano 850 m visoko, bi življenje v tej koloniji znatno podražilo. Da pa kolonija izpolni svoj namen, mora skrbeti, da uredi svoje gospodarstvo tako, da bo lahko vsaka rodina, ne oziraje se na svojo gmotno stanje, poslala svojega otroka za en mesec v zdravo prirodo. Danes stane cela oskrba v koloniji 20 Din na dan. Ko se ekonomija uredi in kolonija razširi, da bo prostora ne samo za 120, temveč za mnogo več otrok, se bo najbrž lahko cena za dnevno oskrbo znižala.

Počitniška kolonija je 43 ha velika. Od tega je polovica gozdov, druga polovica pa travniki in nīve. Ker je bila ekonomija pri nakupu v zelo slabem stanju in se v teh krajih lahko samo enkrat na leto kosi, je bila živinoreja zelo maloštevilna na tem posestvu; komaj se je preživelo 5—6 glav živine. Uprava kolonije pa stremi za tem, da dvigne pridelek krme, da bo lahko preživela toliko krav, kolikor rabi mleka za otroke. Da je mleko v raznih oblikah za otroke najboljše hrana, ni potreba še posebej povdarjati. Edino vprašanje je, kako pridelati toliko mleka, da ga bo zadosti za prehrano, sedaj za enkrat samo za 120 lačnih želodčkov. Kako pridelati zadostno zelenjave, krompirja in drugih prikuh! Vse to se lahko pridelata na zemlji, ki pripada k počitniški koloniji. Toda, če pogledate nīve in travnike okoliških kmetov. Vam postane tudi jasno, da tu ni kruha za toliko želodčkov. Enkratna košnja, travniki slabi in plevelnati, žita nizka in slaba. Isto sliko nudi tudi krompir in sploh vsa vegetacija. Zemlja je izčrpana in ne more roditi, kolikor bi lahko, ako bi v njej bilo dovolj hranljivih snovi. Nīve in del travnikov počitniške kolonije pa se že od daleč razlikujejo po svoji bujnosti in temnejši barvi. Kmetovalci iz okolice prihajajo k upravitelju kolonije povpraševati, kaj je naredil, da ima na travniku in nīvah tako lepe poseve. Stvar je enostavna! Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine se je obrnilo med drugimi tudi na Tvornico za dušik v Rušah za podporo. Tvornica je počitniški koloniji podarila par tisoč kilogramov »Nitrofoskala-Ruše«. Uspehi, ki ga vidite na travnikih, na ovsu, na krompirju in zelenjavi, je od gnojenja z Nitrofoskalom. Vodstvo ekonomije počitniške kolonije upa, da bo lahko z intenzivnim obdelovanjem in gnojenjem podvojilo in potrojilo pridelek krme za živino in druge pridelke, tako, da bo lahko počitniška kolonija sama vzdrževala mladino, ko pride na počitnice, s kmetijskimi pridelki.

Letošnje knjige Vodnikove družbe

Vodnikova družba v Ljubljani

bo izdala v letu 1931. naslednje štiri nadvse zanimive, zabavne in poučne knjige. 1. Vodnikovo pratio za leto 1932. Ohranila bo dosedanje lepo praktičarsko opremo ter prinesla obilo izbranega poučnega in zabavnega gradiva v besedi in sliki. Knjigo krasi 16 strani izvrstnih zanimivih fotografskih posnetkov v bakrotisku. 2. Ivana Matičiča povest: »Moč zemlje«. Pisatelj je živel nekaj let pred vojno med na-

šimi rojaki na Koroškem in ob desetletnici plebiscita je napisal povest o naši lepi zemlji onkraj Karavank. Ni to ljubavna zgodba dveh, treh ljudi, temveč živa pripoved koroške vasi, pisana kolektivno, zajeta iz resničnega doživljanja naše izgubljene zemlje. Povest, ki jo ne odložiš, dokler je nisi prečital. 3. Dr. Ivan Lah: »Sigmovo maščevanje«. Povest iz življenja ubožnega dolenskega plemiča Sigmee, čigar oče je pristaš Zrinjskih. Ko se pripravlja zarota, pride hrabri Sigma na Ozalji, glavni grad Frankopanov, kjer se razvijejo romani mladih ljudi. Naposled nastane boj, ki se ga udeležuje Sigma do katastrofe hrvatskih zarotnikov, nato pa se vrne domov in maščuje zločine očetovih nasprotnikov. Delo riše dobro idealizem proti hlapčevstvu in je napisano izredno živahno in krepko. 4. Profesorja Mihajla Pupina svetovnoznani lastni življenjepis »Od pastirja do izumitelja«, ki podaja pester slike in nadvse zanimive prizore in premišljanje nadarjenega južnoslovenskega dečka, ki je šel v deželo dolarjev s trebuhom za kruhom izkusil tam obilo gorja in neprijetnosti, zmagal v mnogih življenjskih borbah ter postal naposled profesor na columbijski univerzi in znamenit izumitelj. Knjigo je poslovenil dr. P. Brežnik. — Uprava Vodnikove družbe prosi vse člane, ki še do danes niso obnovili svoje članarine za l. 1931., da se takoj prijavijo pri svojih poverjenikih ali na direktno pri centralni pisarni v Ljubljani. Istotako poziva tudi vse ljubitelje lenih kučk, da takoj prijavijo svoje članstvo Vodnikovi družbi v Ljubljani. Naj ne bo slovenske rodobine, katere vsaj eden rodinski član ni naročnik kučk Vodnikove družbe! G. poverjeniki, pospešite med svojimi znanci za družbo! Čitave! »Večernika«, prijavljajte se danes svoje članstvo Vodnikovi družbi!

Ulični fotografi.

V zadnjem času se opaža po mariborskih ulicah živahno delovanje nekaterih samozvanih fotografov. Na mostu pri vstopu v park in po večini ulicah preže s svojimi majhnimi filmskimi aparati na pasante in nemilo obračunavajo ž njimi. Komaj se mu kdo približa, že dobi listek, na katerem je natiskano, da je bil baš v tem hipu filman in da se lahko nočezvezo odkupi od razstavitve v izločbi za 8 Din. Pred izloženim oknom, kjer visijo posnetki prejšnjih dni, se gnetejo radovedneži in zbirajo šale nad včasih res prav smešnimi situacijami. Morda se še zavedaš ni, kaj mu preti par korakov pred njim in se je udal popolnoma samemu sebi, ne glede na okolico — in tu ga imaš — drugi dan že visi na milost in nemilost občinstva. In če ne stopi v trgovino in se ne odkupi, mu preti nevarnost, da bo še dolgo visel v zabavo gledalcev. To je pravzaprav izsiljevanje ne glede na gmotno stanje. In posebno brezobzirno je, da filmajo ne vprašaje in včasih celo proti volji pasanta. Ulični fotografi bi morali upoštevati želje in privoljenja občinstva, in vsakogar vnaprej opozoriti, predno ga filmajo. Tako bi izostal strah in zgražanje mimoidočih nad samohotnim postopanjem fotografov in tudi posnetki bi v marsikaterem slučaju bolje izpadli.

Smrt predsednika Ciril-Metodove družbe

Včeraj je preminul v Ljubljani v starosti 60 let notar Aleksander Hudovernik, predsednik notarske zbornice v Dravski banovini. Pokojnik je bil nad 25 let član vodstva Ciril-Metodove družbe, po smrti Andreja Senekoviča pa je postal tudi njen predsednik. Njegove zasluge za CMD in posredno za našo narodno stvar so neprecenljive in mu zaslужujejo trajen in časten spomin!

Iz pravoslavne cerkvene občine.

Vsled odsotnosti paroha odpade v nedeljo 23. t. m. bogoslužje v pravoslavni kapeli. —

Streška tekma v Hotinji vasi.

V nedeljo 23. t. m. priredi Savezna streška družina Skoke na streljišču v Hotinji vasi streško tekmo za vse kmetiške streške družine. Vabimo na polnoštevilno udeležbo. —

Smrtna kosa.

V Mariboru je preminul davi v 75. letu starosti g. Josip Stoček, poslovođa v pokojiu. Pogreb bo v nedeljo, dne 23. tm. ob 15. uri, izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Znižane cene za vožnjo po Dravi.

Dravska plovba je z današnjim dnevom zopet znižala cene vožnji z motornim čolnom »Mariborom«. Vožnja tja ali nazaj stane samo 3 Din, vožni listek za tja in nazaj pa samo 5 Din. Ljubitelji prijetne vožnje po Dravi bodo to gotovo z veseljem vpoštevili. —

Higijena na trgu.

Kljub stremljenju tržnega nadzorstva, da se na našem živiliškem trgu napravi vzoren red, pa se vendar najdejo prav grajevedni nedostatki. — Kakor je otipavanje pečiva, mesa in drugih jedil po javnih lokalih oblastveno prepovedano, tako bi se morala ta praksa prepovedati tudi na trgu. Tozadevno sicer obstoji naredba, ki se pa radi pomanjkanja dovoljnega osobia tržnega nadzorstva ne da striktno izvajati. Skrajno nehygienično je vtikanje prstov v smetano, na maslo, med in druge produkte v svrhu — »preiskušnje«. Potrebna je tudi najstrožja kontrola nezrelega ali na pol zrelega sadja, ki je kvarno vzlasti za zdravje otrok.

Robinzon na bregu Drave.

Včeraj popoldan je odkril na svojem službenem obhodu po desnem bregu Drave pod tovarno Doktor in drug policijski stražnik pravega jamskega prebivalca. Bil je to 65 letni brezposelni delavec Sardinšek Jakob, ki se je naselil v tamonišnji votlini, ker je brez sredstev in si ne more plačati stanovanja. Sardinšek je v votlini, ki jo je povečal, prebival že nekaj dni ter razložil v njej vso svojo imovino, nekaj stare obleke in različnega orodja. Zasukrat so ga pridržali v policijskih zaporih, da mu ne bo potreba iskati v sedanjem deževnem vremenu nove votline. —

Sokolska veselica v Limbušu.

V nedeljo, dne 23. avgusta, ob 15. uri, bo v prostorih br. Srečka Robiča v Limbušu veselica sokolskega društva Limbuš. Sodeluje pevski zbor »Jadrani«, svirala bo neumorna godba, za zabavo bo skrbela šaljiva pošta in srečolov. Vabljeni vsi prijatelji Sokolstva!

Jesenski ljubljanski velesejem

od 29. avgusta do 9. septembra bo kaj zanimiva prireditve. Vse je skrbno pripravljeno, z ljubeznijo in največjo vestnostjo. Zato je tudi upravičeno upanje, da bo uspeh popoln. Poleg splošnega vzorčnega velesejskega oddelka za trgovino, obrt in industrijo, kjer se bodo sklepale kupčije zlasti v trojnih in tehničnih pripravah pa tudi v drugih številnih sezonskih predmetih, ki jih bodo razstavile številne tvrdke, bo letos še cela vrsta razstav: I. Tujkoprometna razstava, ki bo obsegala propagandni del, strokovnopoučni del in tehnični tujkoprometni del. II. Razstava slovenskih mest. III. Kmetijska razstava, ki bo obsegala strokovno poučni kmetijski oddelak, sirarsko in mlekarstvo razstavo, razstavo jate, čebelarstvo razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem, razstavo poljedelskih strojev in orodja, perutninarstvo razstavo in razstavo kunccev. IV. Higijenska razstava. V. Novodobno gospodinjstvo, ki bo obsegalo stanovanje po načelih smotrenega gospodinjstva zgrajene hiše, opremljanje hišnega dela, uporabo tvarine po narodno-gospodarskih načelih, nakupovanje, gospodinjstvo, knjigovodstvo, obleka gospodinj, štedenje z zdravjem, telesni in duševni močmi gospodinj, domačo lekarno in svoji k svojim. VI. Obrtna razstava. VII. Razstava domače obrti. VIII. Razstava pohištva, stanovanjske, hotelske in gostilniške opreme in IX. Industrijska in obrtna razstava.

Sv. Martin pri Vurbergu.

V nedeljo 23. tm. velika sokolska veselica s srečolovom pri Kostajniku. Za dobro kapljico in jedila bodo nizke cene. Avtobus vozi ob 14. uri z Glavnega trga.

Tombola prostovoljnega gasilnega društva na Pobrežju

je po svojih bogatih dobikih od nekaj priljubljena. V nedeljo 23. t. m. ob 3. uri morete za 2.50 Din dobiti: kuhinjsko pohištvo, moško kolo, žensko kolo, garnituro kuhinjske posode, drva, moko ali prasa. —

Konji so se mu splašili.

Znani posestnik Franc Tobias iz Pacinje je nakladal tovor na svoj voz. Pri tem so se mu splašili konji, ki jih je poskušal pomiriti. Nenadoma pa je omahnil pod voz, pri čemur si je zlomil hrbtenično vretence. Težko poškodovanega Tobiasa so prepeljali v bolnico, kjer je njegovo stanje zelo resno. —

Aretiran je bil

na zahtevo orožniške postaje v Selnici ob Dravi I. M., ker je osumljen da je ukradel 17. avgusta ponoči posestniku Gregorčiču na Boču 510 Din gotovine srebrno moško uro in par čevljev.

Zrel ptič v kletki.

Kako bistro je oko starega policista, kaže naslednji primer. Star znanec sodnije, ki je v kaznilnico skoroda pristojen, je Ivan Merkl iz Košakov. Pred 6 leti je ukradel nekemu stražniku kolo in bil kmalu prijet. Po odsluženju seriji več kazni je bil ponovno zasledovan in čuden slučaj je hotel, da ga je isti stražnik, kateremu je pred 6 leti ukradel kolo, spoznal na mostu. Ivan Merkl je bil s težkim registrom grehov predan v sodne zapore.

Nesreča ne počiva.

V Gajevi ulici 4 si je 43-letna Marica Hiršmugel presekala s sekuro levi palec. — V Studencih je med dežjem težka železna traverza poškodovala 27-letnemu ključavničarskemu pomočniku Josipu Pili beršku desno koleno. — Obema ponesrečencema so morali na reševalni postaji nuditi prvo pomoč. — Mnogo slabše pa je odrezal v Rüdgersovi prepočilnici pragov v Hočah nameščeni 28-letni Jakob Cveček iz Rogoze, kateremu je med delom padajoči brzojavni drog zlomil desno nogo. Ponesrečenca so morali tako prenesti v splošno bolnico. —

1. Ali si že član Vodnikove družbe?
2. Pristopajte k Vodnikovi družbi!
3. Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1931?

Dojenček obsojen na 24 ur zapora.

Pred okrožnim sodiščem v Oberlentendorfu je bil obsojen na 100 čeških kron globe ali 24 ur zapora 13-mesečni dojenček, ki je kot nezakonski otrok neke služkinje tožil za alimente nekega zdravnika. Sodišče je ugotovilo, da je bila tožba neosnovana ter je obsodilo tožitelja zaradi objestne vložitve tožbe na gorenjo kazen. Zastopnik dojenčka je vložil priziv, v katerem je ugotovil, da je bilo postopanje sodišča nezakonito. Mož pa je bil zato tudi kaznovan z globoko 100 čeških kron. Obsodbo je razveljavila šele druga instanca z motivacijo, da je izvršitev nemogoča.

Koliko je zamorcev v Ameriki?

Nove uradne številke ljudskega šteta v Zedinjenih državah so povzročile veliko vznemirjenje med ljudstvom, ki je še vedno v strahu pred »črno nevarnostjo«, to je, pred naraščanjem zamorskega prebivalstva. V Zedinjenih državah živi sedaj 12 milijonov zamorcev. Število zamorskega prebivalstva je od l. 1920 narastlo za 14.8 odstotkov, belokožnega pa le za 13.6 odstotkov. Posebno na severu so bile med vojno naseljene velike trume zamorcev z juga, ki so jih uporabljali zlasti za izdelovanje vojnega materiala. Glavno mesto Zedinjenih držav, Washington, ima že sedaj nad eno tretjino zamorskega prebivalstva.

Truplo v zgorelem avtomobilu.

Pred dnevi so našli med Herrenalbom in Wildbadom zgorele ostanke osebnega avtomobila, ki je bil last Heinza pl. Lacuma. V vozu so našli tudi zgorelo truplo dozdevnega šoferja avtomobila, ki naj bi bil lastnik avtomobila sam. Kmalu pa se je o tem pojavil sum, ker se je izkazalo, da je izvršil pl. Lacum tekmo letošnjega leta celo vrsto meničnih goljufij. Pri raztelesenju zgorelega trupla namreč niso našli srebrne ploščice, niti kakih n'enh ostančkov, katera je bila v Lacumovem truplu po neki operaciji svetovni vojni. Na drugi strani pa je zopet čudno, da je Lacum v resnici izgubil in da ni za njim nobenih sledov.

Sodstvo v Siamu

SODNE METODE IN NAČIN IZVRŠEVANJA SMRTNE KAZNI V SIAMU. — BREZPRIMERNO TRPINČENJE NA SMRT OBSOJENIH.

Po dveletni odsotnosti se je pred meseci vrnila iz Siam raziskovalna ekspedicija, katero je vodil prof. Marey. Namen ekspedicije je bil, raziskati nepoznane pokrajine Siam ter proučevanje narodnih običajev pri prebivalstvu te skrivnostne dežele. Med poročili te ekspedicije, ki so bila sedaj objavljena, je posebno zanimivo poročilo o sodstvenih metodah in načinu izvrševanja kazni.

Oblast siamskih centralnih oblasti se sicer res razteza nad večino države, vendar pa so še vedno obširna in popolnoma nekultivirana področja, kjer so v celoti obdržali svoje prastare zakone. Nasprotno od večine ostalih azijskih narodov poznajo siamska plemena skoro brez izjeme samo zločin in prestopki proti življenju in lastništvu, dočim se obrekovanje, kriva prisega, zakonolomstvo in slični prestopki ne kaznjuje. Take stvari navadno prepuste oškodovancu samemu, da jih uredi.

Vsakdo, ki je osumljen, da je izvršil kak zločin, a tega ne prizna, mora privedi 10 prič, ki potrdijo njegovo nedolžnost, ali pa se mora podvreči preizkuševanju svoje nedolžnosti potom raznih mučenj, ki popolnoma nič ne zadržujejo za onimi, ki so se jih posluževali v Evropi v srednjem veku. Metode siamskih sodnikov temelje namreč na načelu, da bo Bog nedolžnim pomagal, da bodo lahko prenesli vse muke, pa naj bi bile še tako strašne. Kdor pa teh muk in trpinčenj ne prenese, tega je Bog zapustil in je torej krivec.

Ena teh najmilejših metod je preizkušnja s strupom. Obtoženec mora izpiti gotovo količino strupa. Okus je taklo zopern, da se vsakomur zagnusi. Ako obtoženec umre, kar se zgodi običajno, potem se smatra, da je bila nad njim izvršena »kazen božja«.

Drugo in bolj enostavno sredstvo za ugotovitev krivde oziroma nedolžnosti obtoženca je preizkušnja s sirom. Obtoženec dobi komad suhega ovčjega sira, trdega kot kamen in več centimetrov v premeru. Ta komad sira mora pogoltniti in sodniki skrbno pazijo, da ga ne zgrize. Ta preizkušnja temelji na načelu, da se bo oni, ki namenoma zanika svojo krivdo, »zadužil sam v svoji laži«. Ako pa se nesrečniku vendarle posreči, da pogoltni tak komad sira, potem je dokazana njegova nedolžnost. Seveda pa tudi v tem primeru še nastopijo posledice, ker dobi tak siromak strahovite krče v želodcu, katerim skoro vsakdo podleže.

Ako se nikogar ne more osumiti, da je izvršil zločin, potem se vrši preizkušnja z vsemi onimi, ki prihajajo za to v poštev. Tako se zberejo včasih vsi prebivalci vasi, moški in ženske, stari in mladi, ter morajo prestati procedu-

ro, ki jo vodi »sodnik«. Skupna preizkušnja obstoji v tem, da izroče kakemu otroku v roko palico, s katerim otrok potem vsakega krepko oplazi. »Sodnik« opazuje pri tem delovanje palice in po pregibih onih, ki dobe udarce, presoja, ali je kdo kriv ali ne, ne oziraje se na to, ali za krivico obstoja kak dokaz ali ne. To samovoljno postopanje pri ugotavljanju krivca temelji na zaupanju, katero imajo prebivalci v svojega »sodnika«, ki je obenem tudi vaški čarovnik. To so najbolj navadni načini ugotavljanja krivde, je pa še mnogo drugih metod, s pomočjo katerih doznajajo Siamci resnico. Tako se često poslužujejo tudi vodene preizkušnje. Osumljenec zveže roke in noge in ga potem vržejo v največjo globoko kake reke. Ako se ne utopi, je nedolžen, sicer pa ga voda sama kaznuje.

Zaporne kazni Siamci ne poznajo in se le redkokdaj komu posreči rešiti se z denarjem ali kakšno drugačno poravnavo. Ako se smrtna kazen izvrši na razmeroma »human« način, potem se izvrši sledeče: Na solčni strani najbližjega griča izkopljejo jamo, v katero postavijo obsojenca tako, da mu sega površina zemlje do pasu. Nato jamo zopet zasujejo in sicer tako močno, da se obsojenec ne more niti geniti. Nato mu namažejo gornji del telesa z nekim blatom, tako, da ostane prosta le glava. Vroče sonce segreje blato tako silno, da se obsojenecve te lo direktno scvre in nastopi smrt že v nekaj urah med strašnimi bolečinami.

Ta način usmrčitve pa po teži izvršenega zločina še prostre s kakimi »malenkostmi«. Tako na primer postavijo pred obsojenca posodo vode, da se mu žela še poveča in s tem seveda tudi trpljenje. Sploh so Azijati v izmišljanju takih in podobnih trpinčenj pravi mojstri. V posebno težkih primerih pa se izvrši usmrnitev na še bolj krut način. Obsojenca odvedejo v pragozd in ga zakopljejo tamkaj do pasu, roke pa mu zvežejo na hrbtu. Nato nesrečnika toliko časa drgnejo po koži gornjega telesa, da se pokaže kri. Vonj krvi privabi potem razne mušice, posebno moskito, ki prično razjedati nesrečnika pri živem telesu. Včasih traja cel dan, da se zviša v neznosnih bolečinah, dokler ga ne reši smrt nadaljnjega trpljenja.

V pokrajinah, kjer imajo centralne oblasti močen vpliv, pa se izvrši usmrnitev običajno z mečem. Vendar pa se tudi poslužujejo metod, ki izvirajo najbrže od Kitajcev. Obsojenemu zločincu z vsemi sredstvi preprečujejo, da bi zaspal. Često mu v ta namen odrežejo trepalnice. Tako obsojenec dostikrat ne zaspi po cele tedne in končno zmori. Šele nato ga usmrte.

Ljubezenska tragedija zadnje carice

V Parizu so izšli spomini člana bivše ruske dume, grofa Korvina Milevskega, ki je bil posebno dobro poučen o razmerah na carskem dvoru. Tako nam odkriva v svojih spominih tudi doslej neznano tragično ljubezen, katero je gojila zadnja carica Aleksandra do mladega in izredno lepega generala Orlova. Oba zaljubljenca sta se sestajala v villi caričine dvorne dame Anastasije Virubove. Orlov je bil uslužben v carski gardi ter potomec sloviti Orlovov, katerih eden je užival še posebno naklonjenost Katarine II.

Ljubezenski roman, ki se je pletel med carico in mladim Orlovom, je odkril čisto slučajno mož Virubove, ki je bil po bočnik admirala Roždestvenskega v morskimi bitki pri Čušimi, v kateri je bil na čudovit način rešen iz valov. Nekega večera je namreč predčasno zapustil klub, v katerem je igral karte ter se vrnil razmeroma zgodaj domov. Ko je hotel odkleniti vrata, je opazil, da so od znotraj zapahnila. Na njegovo zvonjenje je prihitela hišna, ki mu je dejala, da naj se odstrani in počaka nekoliko časa, ker je v hiši neki odlični gost.

Mož se je razjezil in se postavil za ne-

ki grm in čakal. Kmalu je opazil, kako prihaja iz hiše v globoko črnino odeta dama, ki jo je takoj spoznal. Bila je carica. Medtem je že tudi privzela dvorna kočija, s katero se je carica naglo odpeljala. Ko je hotel oditi v vilo, pa je ravno na pragu srečal generala Orlova. Razumel je takoj položaj, planil v vilo in poiskal svojo ženo. Vrgel jo je na tla ter jo pričel vleči za lase in nemilo pretepavati, dokler mu je niso iztrgali služabniki napol mrtvo iz rok.

Dan pozneje se je vršila izredna seja svetega sinoda, na kateri je bila proglašena ločitev zakona dvorne dame Virubove od njenega moža, ki je bil vržen iz mornarice ter je izginil v širni Rusiji. Nekaj tednov pozneje je naglo umrl kot hrast zdravil general Orlov. Zdravniki so ugotovili kot vzrok smrti, da se mu je vtila kri. Od tistega dne je pokojna carica stalno krasila Orlovov grob z rožami vse do njene aretacije.

Nov komet odkrit.

V Saragozi je odkril neki priložnostni astronom v rakovem ozvezdju nov zelo svetel komet. Nahaja se v bližini Kastorja in Poluksa ter ima veličino četrte stopnje. Mogoče ga je opazovati v prvih jutranjih urah.

Sokolstvo

Sokol Sv. Martin pri Vurbergu

priredi dne 23. t. m. prvi javni nastop, pri katerem bo sodelovala poleg okoliških bratskih društev in čet tudi četa inženjske podoficirske šole v Mariboru. Po telovadbi bo na vrtu br. Kostanjska prosta zabava z bogatim sporedom. Poleg rednega avtobusa ob 12.45, bo vozil ta dan tudi izredni avtobus, ki bo odpeljal z Glavnega trga ob 14. uri. Sv. Martin je lepa izletna točka in ker je tamkajšnje mlado sokolsko društvo potrebno čim izdatnejše moralne in materialne podpore, vabi Sokol vse svoje prijatelje in Mariborčane k čim številnejšemu posetu.

Sokol - matca v Mariboru

priredi v nedeljo 23. t. m. pešizlet v Sv. Martin pri Vurbergu. Pohod točno ob 6. zjutraj z eltnega telovadišča. Ker se vrši v Sv. Martinu tudi spreved, je udeležba v krogih. Obedi stanejo Din 7.— in Din 16.—. Povratek z avtobusi. Enosmerna vožnja stane Din 13.—, pri nakupu tour-in retour-karte pa obe vožnji Din 20.—. Na izlet vabimo vse naklonjeno nam občinstvo.

Sokolska četa v Kamnici

ima svoj prvi telovadni nastop dne 23. tm. ob 4. popoldne na travniku pred vasjo — pri transformatorju. Sodelujejo bratska sosedna društva. Pester spored! Pri nastopu igraja vojaška godba in domači tamburaši. Nato veselica v prostori br. Pavešiča. Ker vrši tu Sokol važno nacionalno nalogo, vabi odbor k obilni udeležbi. Zdravo!

Sport

Amaterski prvak Avstrije v Mariboru.

V soboto in nedeljo gostuje v Mariboru proti tukajšnjemu SK Železničarju renomirano moštvo GAK v svoji kompletni postavi. Na dolgo in široko govoriti o kvaliteti gostov je odveč, ker ve vsakdo, ki le količkaj zasleduje športne dogodke v inozemstvu, da je to moštvo mednarodnega slovesa, ki je v nešteti turnejah po raznih državah in celo po tujih kontinentih želo z svojimi zmagami nevenljive lovorike. Domačini se zavedajo težke naloge, ki jih čaka, posebno še, če pomislimo, da bo ta takme služila tudi v merilo za bodoče nastope v prvenstvenih tekmah proti ljubljanskim klubom. Upamo, da bodo Železničarji zaigrali v stilu, ki odgovarja njihovim pozicijam v domačem prvenstvu, kajti od rezultata ni odvisen samo renome kluba samega, tem več tudi prestiž našega mesta. Upamo, da se bo domačemu moštvu posrečilo gostom dokazati, da smo jim vsaj enakovredni, če ne nadmočni in da so minuli časi, ko se je smatral Gradec za nogometnega učitelja Maribora. Tekme se vršijo oba dni na igrišču Maribora in sicer ob 17. uri. Sodil bo prvi dan gospod Jančič, drugi dan gospod Bergant.

Medklubiški odbor LNP službeno.

ISSK Maribor in SK Rapid se obveščata, da u. o. LNP ni dovolil odigranje prijateljske tekme proti SK Hakoah (Gradec). Mednarodna tekma GAK: Železničar se bo vršila v soboto in v nedeljo na igrišču ISSK Maribora. Tajnik.

SK Železničar, službeno.

Postava moštva za soboto in nedeljo proti GAK Graz v Mariboru: Antoličič, Bauer, Bačnik, Bischof, Eferl, Frangeš, Konrad I, Konrad II, Kohout, Mahanec, Pezdček I, Pezdček II, Paulin, Ronjak, Wagner. Vsi navedeni igralci morajo biti v soboto in nedeljo ob 16. uri na igrišču SK Maribora. — Načelnik.

Srednjeevropski pokal.

Včeraj se je vršila na Dunaju revanšna tekma med Hungarijo in WAC. Zmagali so Madžari s 3:1 (1:0). Hungaria pa vključ zmagi izpade od nadaljnjega tekovanja, ker je bila v prvi tekmi porazena s 5:1. WAC ima toraj boljšo gol-diferenco in pride v tretje kolo.

Nov svetovni rekord

je postavila Nemka gđ. Henlein v krogi in sicer s 13.70 m. Štiri njeni meti so bili boljši od starega rekorda (13.16 m). Znani nemški sprinter König je na mitin-

gu v Hamburgu pretekel progo 100 m v času 10.4, kar je enako svetovnemu rekordu.

Male športne vesti.

Dne 13. septembra se bo na Dunaju vršila revanšna nogometna tekma med Nemčijo in Avstrijo.

V Romuniji so za jesensko sezono uvedli po italijanskem vzorcu nacionalno nogometno ligo, ki bo sestojala iz 14 moštev, deljenih v dva oddelka. Tudi v Romuniji bo novi način tekovanja omogočil nogometnemu sportu večji razmah.

Odločilna tretja tekma med italijanskim prvacom Juventusom ter praško Sparto, ki se borita za srednjeevropski pokal, se bo vršila po sporazumu med obema kluboma dne 2. septembra na Dunaju. Sodil bo Švicar Ruoff.

Ker so zagrebški Železničarji v tekmi proti SK Železničarju v Mariboru nastopili z neverificiranimi igralci, je ZNP kaznoval SK Železničarja, Zagreb s prepovedjo igranja za 8 dni.

Medmestna nogometna tekma Dunaj-Zagreb se bo vršila dne 13. septembra v Zagrebu.

Nogometne prvenstvene tekme v Zagrebu se pričnejo dne 6. septembra.

Mednarodni teniški turnir Jugoslavija: Avstrija: je končal včeraj z zmago Jugoslavije 3:2. V zadnjem matchu je Kukuljevič premagal Eifermann 3:6, 4:6, 6:4, 6:4, 6:4.

Tekma nebotičnikov

V Newyorku se bje kljub gospodarski krizi že nekaj let sem ostra borba za to, kdo bo odnesel rekord za posest največjega nebotičnika v Newyorku. Rekord je držal 17 let dolgo Woolworthov nebotičnik, ki je veljal kot pravo čudo ameriške gradbene tehnike. Prekosil ga je pred dvema letoma 71 nadstropni nebotičnik Manhattan Trust Co. na Walstreetu. Toda ta ni bil dolgo nosilec višinskega rekorda, ker je bil par mesecev za njim zgrajen še višji, 77 nadstropni gigant avtomobilskega kralja Chryslerja. Sreča pa ni privoščila Chryslerju, da bi se dolgo ponašal s tem rekordom, ker je bil nekaj mesecev za njim zgrajen nov 85 nadstropni nebotičnik, ki bo najvišja stavba na svetu ter s stolpom za pristanje zrakoplovov celo presegele višino sovitega pariškega Eifflovega stolpa. — Predsednik družbe, ki gradi to čudo ameriške gradbene tehnike, je bivši newyorški guverner in kandidat demokratske stranke za predsedniško mesto, Al Smith.

Palača dela na mestu

„Odrešenikove katedrale“

Sovjetski listi objavljajo načrte za zgraditev palače dela, ki bo stala na mestu, kjer je bila slovita »Odrešenikova katedrala«. Sovjetska vlada je dobila več sto načrtov za zgraditev te palače, ki naj povečja sovjetsko revolucijo. Tekma je posebno ostra, ker je razpisana razmeroma velika nagrada, 100.000 rubljev, za najboljši načrt. Odrešenikova katedrala, ki so jo podrli za pridobitev stavbenega prostora za palačo dela, je bila največja in najbolj slovita cerkev v Moskvi. Poleg nje so podrli še celo vrsto hiš, da bo trg okoli palače dela po obsegu še večji, kakor je sloviti Rdeči trg z Leninovim mavzolejem. Kako velika bo palača, je razvidno iz tega, da bo v njej med drugim velika dvorana za 25.000 oseb in odrom, na katerem bo lahko igral orkester 500 moč. Poleg te velike dvorane bodo zgradili še celo vrsto manjših dvoran, ki pa bodo morale imeti prostora najmanj za 5000 oseb.

Pri doktorskem delu umorjena

Indijansko plemo Apašev je sicer že precej civilizirano, vendar pa tlijo v njem še stara nagnenja, kar dokazuje tragična smrt 23letne dijakinje Schmerlerjeve, ki je pisala doktorsko delo o tem plemenu. Nahajala se je že dalje časa v sredi tega plemena in proučevala običaje Apašev, ki pa ji niso bili nič kaj posebno naklonjeni. Ko je hotela fotografirati njihove plese, so jo napadli in jo ubili. Indijanci so truplo zavlekli v neko sotesko, kjer so je pustili ležati blizu pokopališča vojakov, ki so pred 50 leti padli v borbah z Indijanci.

M. Zevcevič

V senci jezuita

Zgodovinski roman

187

»Kako lep večer!« je zamrmrala Magdalena Feronova. »Kako rad bi človek ljubil svobodno in pustil utripati svoje srce... toda...«

»Kaj hočete reči, madam?... Oh, govorite... saj čutim, da vas teži na dnu srca neizmerna bridkost! Tako rada bi vas potolažila...«

»Revica, Vi pozabljate svojo resnično žalost, da bi tolažili moje kaprice... Verjemite mi, dete moje, prav nič mi ni treba tolažbe... Končala sem z bridkostmi in z gnusobami življenja... Vi pa, ki ste tako mladi in še drhtite od nade in ljubezni... vi, hčerka moja, ne zardevajte... ljubezen je zlahtna reč.«

In dodala je s pridruženim vzdihom:

»Vse je v tem, da je človek ljubljen!... In vi... vi ste gotovo ljubljeni...«

»Kako veste to, madam?« je vprašala deklica naglo.

»Vem. Ah, prevelika je moja izkušnost v takih rečeh, da bi se mogla varati. Vi ste ljubljeni, ne dvomite o tem...«

Žileta je začutila, kako se ji dvigajo prsi.

Trepetala je pod božanjem besed, odgovarjajočih tajnim mislim, ki jih je budil v njej ta krasni pomladni večer.

Ta hip pa ju je poklicala Margentina.

Zaprli sta okno; vsa trojica je sedla k mizi s prisiljeno veselostjo ljudi, ki prikrivajo drug drugemu svoj notranji nemir.

Večerja se je vršila molče.

Magdalena se je sklonila k Margentini.

»Kmalu bo ura devet,« je zamrmrala. »Čas je, da jo obvestite. Jaz pojdem med tem pogledat, ali se ne godi po okolici kaj opasnega.«

Vstala je, zavila se v plašč in odšla.

Žileta je bila vsa zamaknjena; njene misli so blodile očividno daleč od paviljona, v katerem je bila zaprta.

Hitele so proti mali hišici pri Trahoarju, od koder je bila zapazila nekega pomladnega večera, podobnega nočnejemu, prvokrat mladega moža, ki jo je gledal tako nežno in hkrati tako goreče.

»Na kaj misliš?« je vprašala Margentina in se nasmehnila. »Ali hočeš, da ti povem? Ti misliš na svojega ljubimca...«

»Da, mati,« je dejala deklica odkrito.

In njene oči so se zameglele.

»Daleč je on,« je rekla in vzdih se ji je izvil. »On ne ve, da sem tu. In kdo ve, ali misli name?«

»Na koga pa naj misliš?« je dejala Margentina navivno. »A ti praviš, da je zelo daleč odtod... Morda pa le ni tako daleč, kakor misliš.«

»Kaj pravite, mati?« je vzkliknila Žileta in prebledela.

Margentina jo je prišla za roke.

»Poslušaj, dete moje,« je dejala. »Ure obupavanja so pri kraju; zdaj ti je napočil trenutek nade... Kaj bi dejala, ako ti povem, da je Manfred v Fontenbloju?«

»Ah, ali je mogoče?«

»On misli na te! Pripravlja se na tvojo rešitev!«

»Tiho, mati, tiho!«

»Kaj bi rekla, če bi bil že v parku in bi prišel zdajle pote?...«

»Kdaj pride? Oh, povejte, kdaj?...«

»Nocoj, hčerka moja, nocoj! Že čez dve uri poteka morda na ta vrata...«

Tisti hip je potrkalo.

Žileta je vzkliknila s presunljivim glasom, planila k vratom in naglo izdrla zapah, s katerim jih je bila zavarovala Margentina.

»To je on! On!« je vzkliknila, še preden je mogla Margentina geniti z roko, da jo ustavi.

Dva moža sta stopila skozi odprta vrata.

Žileta je odskočila in kriknila — topot od groze. Prvi teh dveh mož je bil kralj!

Margentina je zatulila z besnim glasom in se vrhla na Franca I.

Toda v trenutku, ko bi ga bila dosegla, je začutila, da jo je zadelo nekaj z vso silo po glavi; zazdelo se ji je, da se res rušijo tla pod nogami; nezavestna se je zvrnila vznok, krvaveč iz rane, katero ji je zadel Sansak s strašnim udarcem po tilniku...

»Mati! Na pomoč, na pomoč!«

Žileta je hotela zakričati še enkrat; hotela se je braniti...

Toda rutica, zvita v klopčič, je zadušila glas; pograbilo jo je dvoje silnih rok, ki sta jo oropali vse moči in jo odnesli...

Magdalena Feronova je bila odšla, da razgleda okolico.

Oddalila se je precej od paviljona, preiskala skupine dreves in grmovja in iztikala po vseh temnih kotičkih na poti od paviljona proti malim vratom, t. j. v smeri, ki je bila gradu skora nasprotna.

»Vse v redu,« je zamrmrala naposled. »Srečanje zadnje noči je samo neliub dogodek; nihče ne slutiti ničesar; v dveh urah bo Žileta rešena, in kralj Franc je potem moj... Le malo potrpljenja, Veličanstvo, midva umreva skupaj!«

Prepričana, da je vse mirno in da nič ne ovira nameravanega bega, se je vrnila Magdalena v paviljon.

Videala je vrata odprta.

»Nesreča se je zgodila!« je dejala sama pri sebi.

V dveh skokih je bila znotraj in zagledala Margentino, ki je ležala v nezavesti na tleh.

Žileta je bila izginila.

Strašna kletev je planila Magdaleni preko ustnic. Z vso naglico je pričela izmivati Margentinina senca s hladno vodo.

Kmalu je reva odprla oči.

»Moja hči!« je zamrmrala.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašala Magdalena, ki je klečala pri njej.

»Kraj!« je dehnila Margentina.

»Prišel je?«

»Da!«

»In jo ugrabil?«

»Da!«

Margentina je poizkusila silen napor, da bi se vzdignila. Toda zrušila se je težko kakor kepa in se onesvestila iznova.

Spričo te nepričakovane katastrofe si je ohranila Magdalena Feronova vso čudno hladnokrvnost, ki jo je odlikovala v vseh okoliščinah od one tragične noči, ko jo je vlekla lastni soprog pod monfokonska vešala.

Dvignila se je počasi, računala:

»Zdaj je ura pol desetih. Ob enajstih imajo priti. Toda treba je računati z nestrpnostjo ljubezni in očetovske skrbi, ki se družita v Manfredu in v Flerialu. Čez pol ure bosta na sestanku...«

Tako govoreč je pripravljala obkladek od cukranega vina in olja.

Položila ga je Margentini na rano in jo obvezala s

spretnostjo, ki bi jo bil občudoval marsikateri ranočelnik.

Ta nenavadna ženska je opravljala vsa ta dela z isto mirnostjo kakor druge svoje vezenje ali katerokoli izmed ostalih ženskih opravil.

Zdajci pa se je vrnilo Margentini življenje.

»Mirni bodite, saj ni nič hudega,« je rekla Magdalena. »Kam pa tečete?« je dodala in zastavila pot ubogi materi, ki je bila planila proti vratom.

»Pustite me ven!« je zarohnela Margentina z besnim glasom.

»Nikoli! Vi bi se dali pobiti brez koristi,«

»Pustite me ven, drugače ubijem jaz vas!«

»Ubijte me!« je vzkliknila Magdalena. »Ah, vi niti ne veste, kakšno uslugo mi storite s tem! Toda zame zdaj ne gre. Branim vam samo storiti brezumnost, ki bi pogubila vas in vašo hčer... Ali hočete uničiti Žileto? Kaj hočete storiti? Vreči se v roke oborožencev, ki vas primejo in vržejo v ječo... Pa tudi ugrabitelja bi opozorili s tem; pospešili bi nesrečo svojega otroka... Ali me hočete poslušati in biti pametni in pogumni, kakor je treba? Ali hočete rešiti Žileto?«

Te besede, izgovorjene z vso silo prepričanja, niso izgrešile svojega učinka.

Margentina je zaihtela krčevito.

»Rešiti svojo hčer!« je vzkliknila. »Saj bi dala za to življenje!«

Zdaj je Magdalena izpustila mater, ki jo je bila prišla za roke, da jo zadrži; mirno je šla k vratom in jih zapehnila.

»Poslušajte me,« je dejala, vrnivši se k Margentini. »Ali mi zaupate?«

»Da! Saj sem spoznala sovražstvo, ki vam biva v srcu; spoznala sem, da utešenje tega sovražstva hoče, da rešite moega otroka.«

»Prav imate,« je dejala Magdalena hladno. »Moje sovražstvo do Franca vam jamči za verno, s katero bom izkušala oteži vašo hčer, tako da mi niti ni treba omeniti ljubezni, ki sem jo začela čutiti do nje...«

»Oprostite mi!« je vzkliknila Margentina in se vrgla Magdaleni v naročje. »Govorite! Zaupam se vam popolnoma. To je pač najlepši dokaz simpatije, ki vam ga morem dati v tem trenutku.«

»Čas je, da se ločim od vaju,« je zamrmrala Magdalena. »Znano vam je, da je napovedan sestanek z Manfredom ob enajstih... Ali čutite v sebi moč, da pridite do malih vrat?«

»Do Pariza, ako je treba!«

»Potem se odpravite obe na kraj sestanka. Jaz odprem skrivna vrata, vi pojdete ven...«

»Dokler je moja hči notri... oh, nikoli!«

»Torej hočete pokvariti vse? Privredla bom v park pet vrlih mož, odločnih in oboroženih. Navzočnost vas, uboge, nervozne in ranjene ženske, ki sama potrebuje zaščite, bi bila velika ovira...«

»To je res! To je res!« je vzdihnila Margentina, vijoč si roke.

Nasprotno pa, ako greste ven in nas počakate mirno, smo svobodni v vsem svojem gibanju in potem vam jamčim za uspeh... »Da, dajte!« je dodala z večjo silo, »ravno z mirnostjo in hladnokrvnostjo morate pokazati svoj pogum... Ali ste pripravljeni?«

»Sem!« je dejala Margentina premagana, »toda strašno mi je...«

»Počakajte me tu,« je rekla Magdalena in planila v svojo sobo.

Par minut nato se je pokazala Margentini v kavalirski obleki.

Poleg meča je nosila za pasom bodalo, ki je bilo strašno orožje v njenih rokah.

Vsaki teden sveže žgano kavo
odličnih ter mešanih vrst, dobivate v
špecijski trgovini Vid Murko, Meljska
cesta 24. 2403

Vinocet
vinski kis in kis za vlaganje kumarcev
se dobiva v špecijski trgovini Vid
Murko, Meljska cesta 24. 2402

Pohištvo, lepo spalnico,
moderni trdi les, polirano, svetlo, ma-
drace, vloge, otomane vse novo, radi
odpotovanja ceneno na prodaj. Na
ogled; Vojašniški trg 1, skladišče. 2310

Stanovanje
dve do tri sobe iščem. Dotični, ki mi
ga preskrbi dobi primerno nagrado
Naslov pustiti v upravi »Večernika«. 2425

Kupim hišo
s trgovskim lokalom na prometnem
prostoru, najraje v predmestju Mari-
bora. Cenjene ponudbe z opisom hiše
in navedbo cene pod »B. B.«, poslati na
upravo lista. 2398

Dobrodocho delikatesno trgovino
in točilnico oddam s 1. septembrom. —
Naslov v upravi »Večernika«. 2385

Sobo, lepo opremljeno ali prazno
s posebnim vhom, oddam. Kosarje-
va ul. 38. 2405

Solske torbice,
aktovke, kovčke, preobleke, damske
torbice, nahrbtnike, pasove, listnice itd.
v veliki izbiri in po najnižjih cenah v
novi odprti torbarski delavnici. Spre-
jema tudi popravila. Josip Karlo, Ko-
pališka ul. 2, Scherbaumov paviljon. 2287

Uradnik
išče sobo za 1. september z hrano in
oskrbo. Ponudbe pod »Center«. 2404

Učenca
za torbarsko in sedlarsko stroko spre-
me Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 2371

Kupim takoj
kompletno spalnico, razno pohištvo,
obleke, čevlje, plaščam v gotovino. M.
Makor, Studenci, Aleksandrova c. 1. 2497

Postrežkinja
za vsa domača dela dobi službo. Vpra-
šati na Aleksandrovi cesti 59, drugo
nadstropje. 2406

Starši!

Začetek šole je tu!

Ne pozabite, da dobite vse šolske knjige in
šolske potrebščine najboljše in najceneje pri

Tiskovni zadrugi, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Naiceneje kupite!

Nogavice, damske, moške in otroške,
Pletenine vseh vrst, za dame, moške in
otroke. **Razna ročna dela in pred-**
tiskanje. Toaletne predmete

v novo otvorjeni špecijski trgovini

Slavko Cernetič
Maribor, Sto'na ulica 1